

GRUP SALUT

CONSELL MUNICIPAL DE BENESTAR SOCIAL

5ª. Reunió : Dimarts 28 d' abril de 2009, a les 16:30 h

Idees que han sorgit de la presentació realitzada pel Dr. **Joan Ramon Villalbí**
(Adjunt a la Gerència de Salut Pública de Barcelona):

“ Vigilància de la contaminació a la ciutat de Barcelona: aire, aigua i aliments”

En aquesta sessió es tracta el tema de la vigilància de la contaminació a la ciutat de Barcelona i de les opcions o eines que hi ha des del punt de vista de la salut pública, que abraça aspectes com el compliment de la regulació, el control i sistemes de vigilància que s'implementen, sistemes de recollida, documentació, etc. A la ciutat de Barcelona l'Agència de Salut Pública té un control rellevant en els temes de la vigilància de l'aigua, l'aire i els aliments.

En quan a la regulació s'ha augmentat molt el control de la seguretat, derivat o vinculat a la normativa europea. Hi ha més capacitat d'investigació i recerca que té efectes en la regulació, però els límits no només és una qüestió de ciència, també és una tema de si és assolible o factible. La regulació planteja novetats pel que fa als aliments i als contaminants ambientals.

Pel que fa a l'aigua, a la ciutat de Barcelona no és igual en tot el territori. En relació al compliment dels límits de contaminants establerts per la directiva de l'aigua, hi ha problemes amb els paràmetres dels THMs (Trilorometans) (procedents de les mines de potassa, del contingut mineral del sol a les conques dels rius Cardener i Llobregat...). Es destaca entre les actuacions empreses les realitzades a la planta de Sant Joan Despí (osmosi inversa combinada amb nanofiltració i electrodiàlisi a més d'ozonització i filtració);i la planta dessaladora que està en construcció.

La directiva de l'aire planteja us nivells màxims i uns horitzons per baixar el nivell de contaminació. En relació a les dades de la qualitat de l'aire de la ciutat de Barcelona, surten desfavorables els òxids nitrosos i les partícules en suspensió, que són contaminants relacionats amb el tràfic de vehicles.

Respecte als aliments, es realitza el programa d'investigació de la qualitat sanitària dels aliments, que inclou l'avaluació i la gestió del risc. Els resultats anòmals detectats estan relacionats amb la conservació dels aliments i els additius.

Idees que han sorgit de la presentació realitzada pel Dr. Jordi Sunyer (Co director del Centre de recerca d'Epidemiologia Ambiental):

“Els efectes sobre la salut de la contaminació atmosfèrica: el cas de Barcelona”
El CREAL es dedica a investigar la relació entre la contaminació atmosfèrica ambiental i els efectes que aquesta té en la salut de les persones, per tal de poder quantificar els riscos associats a aquest fenomen i poder fer així polítiques sanitàries, de neteja de l'aire.

El sr. Sunyer planteja que l'Ajuntament de Barcelona actualment és poc ambiciós amb les polítiques contra la contaminació atmosfèrica.

Es va analitzar la qualitat o el nivell de partícules de menys de 10 micres els dies que hi havia més contaminació atmosfèrica a la ciutat, i es va observar un augment en el nombre de consultes a urgències per problemes d'asma. Més tard es va descobrir, que anava associat també a un augment de la mortalitat . Altres investigacions americanes que estudien els efectes crònics a llarg termini demostren que viure en una ciutat més contaminada incrementa un 30 % el risc. La contaminació atmosfèrica té un efecte no només amb temes respiratoris, sinó també sobre la inflamació i obstrucció de les arteries, és a dir, augmenta el risc de tenir arteriosclerosis.

La contaminació atmosfèrica és el repte ambiental més important que hem d'afrontar, i tenim evidències que si canviem la contaminació atmosfèrica, millorem la salut de les persones.

Un altre estudi fet a Suïssa demostra que en ciutats amb més contaminació atmosfèrica les persones tenien pitjor funció pulmonar. La realització d'intervencions amb polítiques de neteja de l'aire disminueixen la contaminació atmosfèrica i tenen efectes positius en la salut (per exemple es reduïa el nombre de nens amb simptomatologia de tos i expectoració).

A la ciutat de Barcelona tenim un problema amb les partícules de l'aire, i per això és necessari fer intervencions o polítiques de neteja de l'aire. A més a més, l'aire de Barcelona té un origen local, el que representa un avantatge. Si arribéssim a aconseguir els nivells que estableix l'OMS en temes de regulació

de l'aire, els beneficis que aconseguiríem sobre la població són entre d' altres reduir el nombre d'ingressos hospitalaris, el nombre de bronquitis cròniques en

un 25 %, etc. Els problemes o causes de la contaminació de l'aire a Barcelona són principalment el Port, l'aeroport , les indústries i el trànsit (més de la meitat de les partícules venen del trànsit).

El Pla que està portant a terme la Generalitat en relació al trànsit és pobre. Doncs no s'està intervenint sobre el transport pesat, ja que és una competència que correspon al Ministeri de Medi Ambient.

Per concloure, es recalca la idea de la necessitat imperiosa de emprendre polítiques de neteja de l'aire , per tal de reduir la contaminació atmosfèrica de la ciutat de Barcelona, i instar a l'Ajuntament que tingui un paper més proactiu i decidit en aquesta matèria, és a dir, que recuperi el lideratge que temps enrere va exercir.

DEBAT

- Es pregunta què passa amb el control de la carn d'animals (vacunacions d'aquestos....) i es manifesta també la preocupació per la grip porcina. Es respon que el control alimentari que es dona actualment és el més alt que hem tingut mai i el cas concret del control de la carn és el més exigent. A l'escorxador es controla peça a peça i també hi ha un control rigorós quan l'animal està a les granges.
- Les mesures de reducció de tràfic que es facin a la ciutat són bones i necessàries, però també cal prendre mesures per a regular la càrrega i descarrega, doncs els transports pesants són un element o factor que provoquen molta contaminació.
- Hi ha una contradicció en el fet que l'Agència Catalana de residus està a punt d'aprovar la incineradora de residus a la Zona Franca, que es contradiu amb la minimització i reducció de residus, perquè necessita gastar molt combustible pel seu funcionament. Es pregunta si l'Ajuntament ha demanat explicacions a la Generalitat pel tema de la crema de residus sòlids.

- S'assenyala la importància del tema de la percepció dels riscos. Sovint no percebem el risc, perquè no és una vivència immediata sinó que

necessita d'una elaboració intel·lectual. A la pràctica tenim sort d'estar a la Unió Europea, que ha marcat i legislat normatives més limitadores, que estem obligats a complir. En aquests moments, la Unió Europea està castigant a Espanya i també a la ciutat de Barcelona per incompliment de la legislació.

- La crisi fa més difícil l'aplicació de mesures correctores, tot i que fins ara hem estat molt permissius, per exemple en el control de les empreses de l'aigua en quan al nombre de trilometans permesos, tot i que ara ja s'ha rectificat .
- A nivell d'aplicació de límits permesos de contaminació atmosfèrica, hem d'anar més enllà del que marca la legislació de la Unió Europea i acostar-nos més als paràmetres o límits que estableix la OMS, doncs recomana la meitat del que indica la legislació europea .
- La ciutat de Barcelona hauria de liderar el canvi i demanar-li a l'alcalde que ho liderés i agafés aquest compromís, de forma similar al que es va fer a la ciutat de Londres, on van establir mesures contundents de restriccions del tràfic (pagament peatges per a la circulació) entre d'altres mesures. Es necessiten aplicar polítiques restrictives, però també hi ha d'haver alternatives per a la gent que facilitin o possibilitin la seva mobilitat.
- També és necessari que els mitjans de comunicació parlin d'aquests temes, per tal que la gent es conscienciï de la importància i magnitud del fenomen de la contaminació i les seves repercussions nocives per a la salut. Aquest perill no és visible a nivell de la ciutadania, és a dir, no es visualitza l'amenaça , degut a la dificultat per a notar l'impacte de la contaminació atmosfèrica.
- Cal impulsar i dissenyar campanyes de difusió potents, amb lemes clars i directes , "Barcelona respira", amb dades globals, perquè la ciutadania ho entengui. El tractament i seguiment dels temes de la contaminació i les seves repercussions sobre la salut, hauria de ser un objectiu dels Consells de Salut de districtes, així com tot el que són els determinants de la salut, en general.

Av. Diagonal, 233, planta 4
08013 Barcelona
Tlf. 93 413 26 57 / 60
Fax 93 413 26 52
A/e: cmbs@bcn.cat
www.bcn.cat/consellbenestarsocial